

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrt leta 2 kroni, ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Politični shod na Dobrni

Brez setve ni žetve, pravi pregovor, in oni močje, ki so vstali našemu narodu, da ga iztrgajo iz politične zaspanosti in nemarnosti, pač vedo povedati, koliko truda stane, predno se naše ljudstvo pretrese iz svoje zaspanosti.

Naše dobro ljudstvo se je vsled svojega sto in stoletnega suženjstva pod jarmom tujih gospodarjev tako vživelo v robstvo, da je treba možu, ki si je stavil častno nalogo, iztrgati ga iz tega robstva, res železne vztrajnosti in nevstrašenega poguma, kajti sicer je ves njegov trud zaman.

Obilo žetve smo videli dozorevati prošlo nedeljo na sicer tako razupiti Dobrni, kajti ni skoraj številke našega lista, da ne bi se poročalo o tem ali onem novem naklepu dobrnskih nemurjev, da bi človek skoraj mislil, Slovenstvu bo na Dobrni zdajpazdaj odklenkalo. Ali moti se, kdor tako misli. Dobrna je ravno po tem večnem boju dospela do probujenja, Dobrna se je v tem boju očistila, da sme biti ves narod ponosen na njeno probujeno narodno zavest.

Politični shod, ki se je vršil prošlo nedeljo, ni bil sicer tako mnogoštevilno obiskan, kakor oni v Velenju, bilo je okoli 400 udeležencev, ali reči moramo, da ni bilo nikogar med njimi, ki bi ne bil toliko probujen, da ne bi bil umel važnosti in koristi političnega shoda. Pozornost, s katero je sleherni sledil izvajanjem govornikov, je najboljši dokaz zato.

Prvi govornik je bil državni poslanec vitez Berks, ki je v nad eno uro trajajočem govoru poročal o političnem položaju in svojem delovanju v državnem zboru. Ker je g. poslanec že na velenjskem shodu govoril o istem predmetu, naj danes samo omenimo, da je na dobrnskem shodu posebno poudarjal potrebo razširjanja šolstva ljudskega in srednješolskega ter ustanovitve slovenskega vsučilišča v Ljubljani. Obsojal je obstrukcijo, ki zaprečuje mirno parlamentarno

delo, uničuje parlamentarizem, brez katerega se vlada le v nemškem dubu. Nemci z uničenjem parlamentarizma ne izgube ničesar, Slovenci pa vse. Svoj govor je zaključil z zagotovitvijo, da se je nadejati združenju nekdanje desnice. Govor se je sprejel z odobravanjem.

Drugi govornik, potovalni učitelj g. Goričan, je govoril o tako primernem predmetu, da bi najrajši priobčili njegov govor v celoti, ako bi nam to prostor dopuščal. Videlo se je, da govori vsem navzočim naravnost iz srca. Kmetškemu stanu, je dejal, gre povsod trda in pri nas ne najmanj. Glavni povod temu je, da kmet nima rednih dohodkov kakor drugi stanovi, ki dobi vajo stalne plače. Kar pridelajo, to ima, sedaj več, sedaj manj, kakor nanesejo podnebne in druge razmere. Ako nima za posebne slučaje kaj na strani, se mu prigodi, da je naenkrat največji revež. Zato je tudi nujno potrebno, da ne začne kmetovati s praznimi rokami, kar se pa večinoma zgodi vsled nesrečne havade, da stari na loži pri oddaji posestva mladem toliko izplačevanj, da se le-ta svoj živi dan ne izkoplje iz dolgov. Druga napaka našega kmeta je pijanje. Ne pij sam in izogibaj se pijanca, ki je huši kot tat, kajti navadni tat okrađa tujca, pijanec pa svojo ženo, svoje otroke. Pijanec je sovražnik človeške družbe, svojih domačih in sosedov, ker je vedno pripravljen za zdražbo in prepir, sovražnik je svoje občine, ki ga mora končno rediti itd.

Nadaljna napaka našega kmeta je večno tožarjenje. Izogibajte se tožb, kajti tudi dobljena tožba je pravzaprav izgubljena. Zopet druga napaka slovenskega kmeta je, da je premalo previden pri zidanju novih hiš ter gospodarskih poslopij itd. Po navadi se zazidi celo premoženje in končno se v nova poslopja preseli drug gospodar, ne pa oni, ki je zidal. Zidajte svojim razmeram primerne stavbe. Ravnotako je s kupovanjem posestev. Ne kupujte preveč zemlje, temveč potrudite se, da bodete na manjšem pro-

storu več pridelali, kar se gotovo posreči, ako pametno obdelujete svojo zemljo.

Predvsem je treba kmetu druge vzgoje. Ne pojte svojim otrokom stare pesmi „kmet je revež“, temveč jim dajte poguma za napredek. Kmetu se še ne godi najslabše, drugi stanovi poznajo še večjo revščino. Nekaj prepotrebnega bi bilo vsaj nekoliko knjigovodstva. Vsak lahko zapisuje prejemke in izdatke in koncem leta bo videl, da najmanjši stroški in najmanjši dohodki naraščajo tekom leta do velike vsote. Potem pač ve, za kaj naj izda denar, za kaj pa ne. To bi bil že precejšen napredek.

Končno naj bi se pa naš kmet povzpел do umnega kmetovanja. Pri vsaki stvari je treba razuma. Dva veta več kot eden. Vprašajte in poskušajte. Govornik je vedno na razpolago kmetom, da jih pouči.

H koncu priporoča gojitev sadjereje in žinoreje, kot najprimernejši kmetijski stroki za okraj in združitev kmetovalcev v ožjo zvezo. Vsa hvala g. govorniku za njegov izborni govor. Želimo le, da ga kmalu zopet čujemo.

Nato je govoril deželni poslanec g. dr. Ivan Dečko o deželnem zboru in deželnih razmerah ter dobrnski kaplan g. Schreiner o domačih dobrnskih stvarih. Oba govora nameravamo priobčiti nekoliko obširneje v prihodnji številki.

Kot zadnji govornik je nastopil g. dr. Vekoslav Kukovec iz Celja, ki je opozarjal na nevarnost, ki preti Slovenstvu na Spodnjem Štajarskem od strani same c. kr. vlade, ki je posebno v zadnjem času pokazala, da je največja podpornica nemških teženj za spodnje štajarskim slovenskimi pokrajinami.

V vseh uradih, posebno pri sodiščih in davkarijah, se nameščajo uradniki, ki ne razumejo našega ljudstva, uradnike slovenske narodnosti pa pošiljajo v prognanstvo na Gornje Štajarsko. Temu mora biti enkrat konec. Zato je treba odločnega odpora v narodu.

LISTEK.

Smeh.

Ruski spisal Leonid Andrejev.

O pol sedmih sem bil prepričan, da pride, in bil sem izvenredno dobre volje. Površnik sem si zapel le z enim gumbom čisto pod vratom, ča je letal okoli mene, kakor je veter potegnil; toda nisem čutil mraza; glavo sem visoko vzdignil in dijaška čepica mi je zlezla skoraj na tilnik. Če sem srečal može, so izraževale moje oči premoč in pogum, če sem videl ženske, izzivanje in nežnost, čeprav sem šele štiri dni samo eno ljubil, sem bil vendar tako mlad in moje srce je bilo tako bogato, da nisem mogel napram ostalim ženskam hladnokrvno ostati. Moji koraki so bili hitri, pogumni in plešoč.

Tri četrti pred sedmo je bil površnik že z dvema gumboma zapet, in gledal sem še samo žene, pa ne z izzivanjem ali nežnostjo, temveč z gnjusom; čakal sem samo eno ženo, druge se lahko k vragu poberejo, ker so me le še bolj zmešale s svojo goljufivo podobnostjo z njo.

Pet minut pred sedmo mi je bilo vroče.

Dve minuti pred sedmo mi je postalo mrzlo. Ravno ob sedmih sem bil prepričan, da ne pride.

O pol deveti sem bil najnesrečnejši človek na zemlji. Površnik sem popolnoma zapel, ovrtnik navzgor zavihnil in čepico na zmrazjen nos potegnili. lasje na sencih, brki in vejice so bile bele, in zobje so mi začeli šklepetati.

Po mojih drsajočih korakih pa po skrivljenem hrbtu bi bil kdo lahko sodil, da sem še trden starec, ki se vrača od kakšnega obiska v ubožnico.

Tam je danes tudi Evgenija Nikolajevna, je rekel moj tovarš, — dijak —; rekel je to brez vsake postranske misli, on ni mogel vedeti, da sem čakal od pol sedme do pol devete v mrazu na njo.

„Tako, tako“, sem rekel globoko zamišljen, in moji duši so všle besede: „Tristo vragov!“

Tam — to je bila večerna družba pri Polozovih. Polozovi so ljudje, pri katerih še nikoli nisem bil, toda danes grem tja.

„Signori“, sem veselo zaklical, „danes je Božič in vsi se veselijo! Bodimo še mi veseli!“ „Pa kako?“ je vprašal nekdo žalostno.

„Pa kje?“ je vprašal drugi.

„Preoblecimo se in peljimo v vse družbe“, sem sklenil jaz.

In ti brezčutni ljudje so postali res veseli; kričali in peli, zahvaljevali se mi, in prešteli smo svojo gotovino.

Črez pol ure smo zbrali vse v mestu navzoče dijake, ki so bili osamelci in so se dolgočasili, in ko nas je bilo deset veselo skakajočih skrateljinov skupaj, smo se peljali v brivnico, kjer so tudi maske prodajali, katero smo napolnili z mrazom, mladostjo in veseljem.

Rabil sem kaj temnega in vendar lepega, z žarom nežne žalosti.

„Dajte mi obleko španskega viteza“, sem prosil; najbrž je bil vitez zelo velik, kajti izginil sem brez sledu v njegovi obleki, in čutil sem se v njej popolno osamelega, kakor v veliki prazni dvorani.

Slekel sem se zopet in prosil za nekaj drugega.

„Hočete mogoče klovna? Pisanega — z zvonci?“

„Klovna?“ sem vzkliknil zaničevalno.

„Morebiti roparja? Tak klobuk in tak nož?“

V združenju je moč, zato se morajo vsi sloji slovenskega naroda združeni odločno upreti takemu pristranskemu postopanju c. kr. vlade in njenih nemčurških uradnikov, potem bodo prišli tudi spodnje-štajarskim Slovencem boljši časi. Le ne obupati, temveč pogumno naprej!

Ko so po končanih govorih poslušalci izrekli obema poslancema svoje zaupanje in vsem govornikom zahvalo na njihovem trudu, so se mirno in dostojno razšli. Nemčurji so se poskrili po svojih brlogih, kajti na shodu ni bilo nobenega.

Kakor smo že rekli, je shod pokazal, da se ni treba bati za slovensko bodočnost Dobrne, kajti ljudstvo, ki je tako probujeno kakor so naši Dobrnčani, bo znalo izvajati tudi končno zmago! Največ zaslug za lepi procvit narodne stvari na Dobrni ima pač g. kaplan Schreiner, katerega valed tega tudi ljudstvo po pravici ceni v veliko jezo one umetno vzdrževane nemčurske klike, ki jo vzdržuje slavni deželni odbor po svojih topliških uslužbencih.

Gosp. Schreiner je pa videl na nedeljskem shodu, kako lepo zori njegova setev in gotovo mu bo to v vzpodbudo, da bo tudi še nadalje deloval v započeti smeri. Vrlim Dobrnčanom pa kličemo: Le tako naprej! Dobrna je in ostane slovenska!

Beseda bodočemu trgovcu.

Iz peresa A. Carnegie. — Slovenski priredil M. Meža.

II.

Ko ste se popolnoma sprijaznili s temi pravili, potem pa stremite po najvišji stopnji, za katero ste po mojem in mislim tudi po vašem prepričanju vstvarjeni.

Kako je vam mogoče doseči ta najvišji smoter, ni nikakoršna tajnost. Ne povprašujte: „Kaj moram, ampak kaj morem za zavod storiti!“ Zvestoba in pa natančno izpolnjevanje dolžnosti so gotovo lepe lastnosti, pa to še ni Bog ve kakšna zasluga. To še, moji dragi prijatelji, ni dovolj, vsaj za bodočega veletržca ne. Vi morate storiti več nego vaše dolžnosti zahtevajo. V to ravno navedeno vrsto je prištevati pomočnike, knjigovodje itd., pa ti tudi ostanejo do smrti to kar so. Mož pa, ki ima bodočnost pred seboj, mora učiniti nekaj izvenrednega, kar sega nad njegove dolžnosti. On mora vzbuditi pozornost. Pomočnik popravi pogrešek v računu, katerega prizadeti niti opazil ni. Pri tehtnici lahko mnogo prihrani svojemu delodajalcu, če izboljša pokvarjeno tehtnico, četudi bi to bila dolžnost mehanikova. Da, celo mlad posel pride lahko k boljši službi, če zadovolji gospodarja v poveljih.

Vsaka še tako nizka služba daje mlademu pa marljivemu možu priložnosti dovolj, da pokaže svoje zmožnosti, da zasluži čim dalje tem večje zaupanje; da je zmožen večje naloge in — kar je najvažnejše — da ima neupogljivo voljo povzpeti se na vrhunec v svoji stroki. Kmalu se vam nudi prilika, da rečete v svojem delo

krogu besedo ali pa storite nekaj, kar je vašemu delodajalcu v prid. Tu je vaša dolžnost, da se pokažete moža, ter recite odločno svoje mnenje: razložite in dokažite svojemu delodajalcu, da ste, ko je imel on druge skrbi in misli, razmotrivali cele ure, kako da bi koristili njegovemu zavodu. Čeli imate prav ali ne — pozornost ste obrnili nase. Vaš delodajalec se je prepričal, da ima v vas ne le navadnega delavca, ampak moža, ki ne dela določene ure za gotovo svoto, ampak žrtvuje svoj prosti čas in misli procvitu zavoda. Na tako osebo gleda delodajalec, s ponosom. Kmalu se poprašuje mladega moža za svet tudi v važnejših zadevah, ki ne spadajo v njegov delokrog. Tak mož je že sodrug, če ne še prvega, pa katerega drugega delodajalca. Z eno nogo že stoji v stremenih; da sede v sedlo — je le od njega samega odvisno.

Večkrat boste slišali ta le slabi nasvet, pred katerim vas pa svarim: „Stori, kar ti ukaže delodajalec in četudi bi to bilo njemu na škodo!“ Ne poslušajte takih nasvetov, ampak če uvidite, da bi bilo naročilo zavodu na škodo, ravnajte tako, kakor je po vaših mislih bolj prav. Veliki možje se mnogokrat ne brigajo za zastarela pravila, ampak gredo po novih potih. Rutina je le za ljudi, katerim ni do časti in napredka. Vi pa ne zabite, da je vaš cilj, da boste enkrat lastniki trdke, to se pravi: zapustite stara pota ter iščite novih idej. — Storitve nemudoma, kar je po vašem mnenju na korist vašega delodajalca, in če ste prepričani, da imate prav, ne branite se odgovornosti za svoje podjetje. Nikoli ne boste velikotržci, če ne boste v svojem delokrogu bolj izvežbani nego vaš gospodar. Če pa vas pozove vaš delodajalec na odgovor, ga opozorite na svoj uspeh in recite mu, da je vam bil izid že v naprej znan. Dokažite mu, da nje govo naročilo ni bilo umestno; bodite mojstri svojega mojstra, kakor hitro se vam k temu nudi priložnost. Vaša podjetnost mu bo ugajala. Če pa ne mara priznavati vaše sposobnosti, pa ni mož za vas. Zapustite njegovo hišo prej ko mogoče, četudi bi vam bilo to momentano na škodo. Poiščite si drugega gospodarja, ki bo vedel ceniti vašo izurjenost.

Naši mlajši sodrugi v trdki Carnegie so dosegli svoj cilj, ker so nam dokazali, da niti približno toliko ne umemo v trgovini kot oni. Nekateri izmed njih so bili tako izurjeni, kot bi bili oni lastniki trdke in ne jaz; bil sem le v njih očeh kot vibravec, ki govori o stvarih, katerih sploh ne razume. Sedaj se jim sploh ni bati odpora od moje strani, kajti oni bi bili pravi možje, kakršnih sem si želel.

Bodoči veletržec — milijonar — mora imeti vedno večje dohodke nego stroške. Glavna stvar pa je varčnost. Ni na tem ležeče, koliko prihranite; kar pa privarčite — in če še tako malo — to pa zavarujte — pa ne v bankovcih, ampak porabite dohodke na način, ki vam prinaša največ koristi. Samo ne igrajte za denar — prilika se vam kmalu ponudi, da izkoristite denar na najizdatnejši način. Z malo veoto

si pridobite up, ki vas bo presenetil. Kapitalisti imajo zaupanje do malega človeka, ki je varčen. Na vsakih 100 gld. vam posodi Midas tisoč, na vsakih 1000 gld. petdeset tisoč. Stari kapitalisti se ne ozirajo na kapital, ampak na moža, ki zna s svojimi zmožnostmi pridobiti kapital, — moža, ki zbira kapital z najboljšimi sredstvi, namreč z varčnostjo. Kdor zbira kot čebela, ta bo milijonar. Seveda mora človek imeti višji smoter pred očmi nego denar. Kopiciti denar samo na sebi ni plemenito; plemeniti mož varči in zbira denar le zato, da more koristiti svojemu bližnjemu.

Predvsem pazite na to, da bodo vaši dohodki večji nego izdatki. Ni izključeno, da postanete nevoljni, da celo malodušni, če ste primorani zadovoljiti se z malo službo. Brezdvomno je danes mlademu človeku zelo težko, brez kapitala doseči velikih uspehov, ker so velika podjetja mogoča le z velikimi vsotami.

Tolažim pa vas z dejstvom, da mladi, energični ljudje povsod napredujejo. Kajti težko je najti toliko zanesljivih računovodij, kolikor jih je potreba in pogreša se jih od dne do dne več.

Mladi ljudje se večkrat izgovarjajo, da pač nimajo sreče ter da jim gre vse navskriž, če se še tako trudijo. To je nesmisel. V vsaki službi je priložnosti dovolj, da si mlad človek sam vstvari srečno bodočnost. Od prvega dne, ko nastopi službo, pazi se na njegove zmožnosti in njegovo marljivost. Kdor je spreten, je kmalu na dobrem glasu; njegova spretnost, poštenost, njegove navade, zmožnosti, njegov temperament in značaj — vse te lastnosti se ocenjujejo in — hvalijo.

Mlad mož brez ugodne prilike je podoben mladeniču, čegar slabe navade in alabo tovaršijo njegovi predstojniki poznajo in mu raditega ne morejo zaupati.

Zopet druga vrsta mladeničev se izgovarja, da dajejo njih delodajalci prednost svojim sorodnikom in ljubljencem. Pri tem še celo trdijo, da njih gospodar nima rad v trdki ljudi, ki so izobraženejši nego je on sam in da uničuje mlade talente.

To so prazne besede — ravno nasprotno. Največjo škodo ima trgovec sam, če nima dobrih moči v trgovini in si jih raditega on sam najbolj želi. Vsaka trdka vam dokaže, da najdražje blago je trgovska spretnost. Duševne sile se vedno drago plačajo. Urite jih torej — te gotovo vedno lahko prodaste za drago ceno. Čim več duševnih sil imate, tem dražje so. Ker pa duševnih zmožnosti vedno primanjkuje, zato se tudi vedno povprašuje po njih. Ni ga zavoda, ki ne bi daval zmožnim in delavnim trgovcem poleg kapitala tudi velikega dobička.

Vsak zavod včasih procvita, včasih pa tudi nazaduje. Pridejo leta, da so trgovci in obrtniki v velikih stiskah; vključ temu se mora zavod vzdrževati ne le brez dobička ampak celo tudi

Nož! To je bilo nekaj za mene, toda ropar menda ni bil polnoleten, bil je brčkone osem leten deček; njegov klobuk mi je stal vrhu glave in iz njegovih baržunastih hlač so me morali izvleči, kakor iz pasti. Menih je bil popolnoma preluknjan.

„No, pozno je že“, so me opominjali tovariši, že preoblečeni.

Samo ena obleka je še ostala: kitajskega plemenitaša.

„Dajte mi Kitajca!“ sem zaklical, in dali so mi ga. To je že bilo nekaj, toda vrag ve, kaj! Ne govorim o obleki, molčim o črevljih, ki so mi bili premajhni, pokrivali so mi le polovico noge. Tudi o rožnati cunji, ki je pokrivala glavo mesto lasulje in je bila z nitkami za ušesa privezana, ki so štrlela navzgor, kakor netopirju, hočem molčati.

Toda maska! Ta je imela nos, usta, oči, vse, kakor navadno in na pravem mestu, toda vendar ni imela ničesar človeškega. Celo v grobu ne izgleda noben človek tako mirno. Izraževala ni niti veselja, niti bolesti, niti čudenja, bila je popolnoma brezizrazna. Gledala vas je naravnost in mirno, in morali ste se ji smejati.

Moji tovariši so se valjali od smeha po divanu, padali brez moči na stole in krilili z rokami po zraku.

„To bode najoriginalnejša maska,“ so govorili.

Jaz sem se skoraj solzil; ko sem se pa v zrcalo pogledal, sem se moral tudi smejati. Da, to bode najoriginalnejša maska!

„Na nobeden način ne smemo mask sneti!“ so klicali tovariši med potoma. „Dajmo si besedo! Besedo! Besedo!“

Gotovo je bila najoriginalnejša maska! Cela truma ljudi me je spremljala, tiščala, ruvala in ščipala, in ko sem se obrnil k preganjalcem, so se mi smejali. Vedno me je spremljal glasen smeh in se premikal za menoj, ker se nisem mogel izmotati iz tega klobučiča brezpametnega rezanja. V nekaterih trenutkih se je tudi mene prijel; kričal sem, pel, plesal in celi svet je plesal pred menoj, kakor pijan. In kako daleč je bil ta svet od mene! Kako osamljen sem bil pod to masko! Končno so me pustili v miru.

Jezno in plašno, pogumno in nežno sem jo pogledal rekoč: „To sem jaz!“

Goste vejice so se vzdignile počasi in čudeč se, cel zvezek črnih žarkov se je izlil po meni, in glasen, vesel, čist smeh mi je odgovoril.

„Da, to sem! Jaz sem!“ sem ponavljal in se smehljaj. „Zakaj Vas danes ni bilo?“ In smejala se je, veselo smejala.

„Jaz tako trpim; moje srce je bolno od bolesti!“ sem prosil milo odgovora.

Toda ona se je smejala. Črni blesk njenih oči je izginil, in smehljanje je postajalo živahnije.

To je bilo solnce, toda žgoča, trdo neusmiljeno solnce.

„Kaj se je zgodilo z Vami? — To ste Vi?“ je šepetala, premagujoč svoj smeh. „Kako ... ste smešni!“

Moje rame so padle, glava mi je zlezla na prsa in velik obup je izražala moja postava. Ko je ogledovala z ugasnujočim smehom mlade, vesele pare, ki so se vrteli mimo njo, sem rekel:

„Sramujte se svojega smeha! Ne čudite li za mojo masko živ, bolni poln obraz? Samo da Vas vidim, sem si jo nadel. Vi ste mi dali up na ljubezen, in tako hitro, tako trdno mi ga jemljete. Zakaj niste prišep?”

takrat če ima izgubo, in sicer zato, da se organizacija zavoda ne kvari in da ostanejo uslužbenci skupaj.

Sploh pa ima pošten zavod, ki izdeluje oz. prodaja le dobro blago, vedno dobiček, če je le v dobrih rokah.

Celjske in štajarske novice.

(Koncert, oziroma zabavni večer „Delavskega podpornega društva“) obeta kaj raznovrstno zabavo. Pevski društveni zbor se zelo pridno vadi pod vodstvom gosp. dr. Schwaba. Pevske točke obetajo nekaj prav posebnega, namerava se namreč prirediti, kakor čujemo. „Ipavčev koncert“ — peše se bodo namreč samo pesmi našega vrlega skladatelja dr. Gustava Ipavica — kar bo gotovo privabilo najmnogobrojnejše občinstvo. Na sporedu so pa še druge zanimive točke, katere objavimo prihodnjič, kakor tudi druge podatke glede začetka zabave itd. Upamo, da se bo slavno občinstvo v čim največjem številu odzvalo vabilu društva, ki je gotovo najvrednejše vsestranske podpore.

(Celjska narodna društva) so priredila prošlo soboto odhodnico svojima mnogoletnima članoma oziroma odbornikoma gg. Iv. Spindlerju in Mijo Korošcu ter g. I. Belušcu. Lepo število prijateljev odhajajočih marljivih članov celjske narodne družbe se je zbralo, da se poslove od njih, pogrešali smo pa tudi marsikoga. Vsem želimo mnogo sreče na njihovih novih mestih!

(Himen.) Poročil se je predvčeršnjem v Celju gosp. Alojzij Gregorin, o. kr. deželno sodni svetnik v Celju, z gospico Emo Leviznikovo iz Celja. Častitamo!

(Računski sklep okrajnega zastopa za leto 1902.) Zoper sklep okrajnega zastopa od 21. avgusta t. l., s katerim je okrajni zastop odobril računski sklep za leto 1902, so vložili celjski Nemci pritožbo na deželni odbor. — Isti se je sedaj izrekel, da ta sklep razveljavi, češ da so priloge tega računa ob času sklepa bile pri okrožnem sodišču zaradi Kosmovih poverjenj in da torej okrajni zastopniki, ako bi bili hoteli te priloge pregledati, ne bi mogli jih pregledati. Celjska vahta se zaradi tega valja od same radosti in po svoji navadi nesramno laže, da je okrajni zastop odobril račune, v katerih niti ni bilo natančnih števil. — Da ta listič drugo ne ve, kakor lagati, razvidi se iz tega, da se računski sklep kakor vsako leto, tiska, pošlje, vsem okrajnim zastopnikom v roke na njihov dom, da so v tem računu navedeni posamezni zneski do vinarja, kakor je to pri računih običajno, in da je račun ležal, kakor postava predpisuje, z vsemi računskimi prilogami 14 dni vsakomur na ogled, kdor bi se hotel potruditi, da bi ga pogledal. — Računski sklep se je torej moral od okrajnega zastopa odobriti, in sklep deželnega odbora ni drugo nič, kakor zopet ena msla usluga celjskim Nemcem in nemškutarjem, da napravi istim kratko, nedolžno veselje, —

Z odgovorom na smehljajočih se ustnicah se je obrnila proti meni, in se začela glasno smejati. Brez sape, skoro jokajoč, z obrazom, pokritim z dišečim robcem, je rekla s težavo: „Poglejte se vendar... Vzadi v zrcalo... Oh, kakšni ste.“

S stisnjenimi obrvmi, z zobmi stisnjenimi, z bledim obrazom sem pogledal v zrcalo — idijotično miren, neizpremenljivo hladnokrvn, nečloveško nepremičen obraz je zijal v me. In — zasmejal sem se! Še vedno smehljajoč se, toda že tresoč se od bližajoče se jeze, z brezpa metjo obupa sem začel govoriti, skoro kričati: „Vi se ne smete smejati!“

In ko je utihnila, sem ji šepetaje odkril svojo ljubezen; nikoli nisem tako lepo govoril, kajti nikoli še nisem tako ljubil. Govoril sem o mukah pričakovanja, o strupu ljubosumnosti in hrepenenja, o svoji duši, kjer je bilo vse — ljubezen.

In videl sem, kako so se vejice nagnile in obledele lice obsenčile, videl sem, kako je skozi motno bledost vzplapolajoč ogenj... zažarel in kako se je celo njeno vitko telo brez volje k meni nagnilo. — Bila je oblečena, kakor kraljica noči skrivnostno v črne čipke, kakor v temo;

kajti račun je v redu in bode z ravno istimi številkami, kedar bode Kosmova zadeva končana, odobren.

(Sejem sv. Uršule), ki je bil prošlo sredo v Celju, je bil prav dobro obiskan. Ljudi se je kar trlo po ulicah in glavnem trgu. Lep denar je zopet ostal v rokah celjskih trgovcev in obrtnikov. No, pa saj so se tudi pošteno potrudili ti gospodje celjski, kajti kamor si prišel, si skoraj oglušil vsled sladko vabečih klicov, s katerimi so vabili ljudje, „ki ne znajo slovenski“, slovensko ljudstvo v svoje nemške prodajnice in šotore. Nisi je čul skoraj nemške besede. Tu naj bi prišli poslušati oni graški in drugi gospodje, katerim je Celje znano le po debelih „vahtarčnih“ lažeh, in slišali bi, kako je „nemška trdnjava“ Celje popolnoma slovenska. Tu nisi čul nikakih zabavljic, tu nisi čul niti besede o „bindišarskih lopovih, morilcih, ubijalcih, tatovih, šuftih, ljudožrcih itd.“, kakor blagovolijo sicer ti gospodje nazivati naše slovensko ljudstvo, o ne, tu se sliši le: „gospod očka, gospa mama, lepa gospodična, srček, dušica“ in druge tako blago in milo doneče besede. In naše pošteno in dobro ljudstvo verjame tem besedam in kupoma znaša svoje krvavo zaslužene vinarje v nenasitne bisage teh zvitihih kač, ki se zvečer, preštevši ogromni dobiček, krohotajo neumnosti „gospodov očetov, gospe mamic in srčkov in dušic“. In naši ljudje še ne izpregledajo. Ne vemo, kako naj pišemo, da jim odpremo oči, da bi izprevideli, kako v svoji malomarnosti rede gada na svojih prsih. Več kakor storimo, ne moremo storiti; ako nas pa vzlic temu nočete razumeti, pripišite sami sebi posledice. Le nosite jim svoj denar, le nosite ga jim kupoma, da se bodo potem lažje norčevali in krohotali vaši res nerazumljivi neumnosti.

(Nemčurska baba.) Ženske se rade zmerjajo, če se sprejo, to je stara stvar. Pred nekaj tedni so se tri dunajske device ne posebne kakovosti, ko so bile blizu Celja na „letovišču“, sprle z neko slovensko krčmarico in tudi tu ni manjkalo psok — na nobeni strani; tudi tožba zaradi razžaljenja časti je bila vložena od obeh strani. Obravnaval pa je slavnj eksemplar našega justičnega uradništva dr. pl. Ducar. Obsodil je tukajšnjo domačinko na deset dni zapora zaradi žalitve sumljivih dunajskih devic, one so pa bile oproščene, akoravno je bilo dokazano, da so zmerjale krčmarico s psokvo „vindiše bahn“. Naš poročevalec je takrat radovedno vprašal, ali bi bil oproščen, kdor bi Ducarjevi gospe rekel, da je nemčurska baba. Ker nihče do danes ni riskiral, Ducar ni imel prilike o tem tožiti ali celo soditi, kar bi bilo seveda zelo zanimivo. Pa bilo bi res kaj takega neprevidno! Zadnji ponedeljek se je namreč pokazalo, da Ducarjeva pamet ni imela prav, ako je razsodila, da „vindiše bahn“ ni psokva. Krčmarica se je bila namreč na višje sodišče pritožila zoper Ducarjevo sodbo, ker je bila sama zaradi dunajskih devic prestrogo kaznovana, dunajske device

v zvezdah, bliščajočih se, kakor briljanti, je bila lepa, kakor že dolgo pozabljene otroške sanje.

Govoril sem — in solze so me pekle v očeh, srce je od veselja močno bilo. In videl sem končno, kako je ljubko, trpeče smehljanje njena usta odprlo in vejice vzdignilo. Počasi, plašno, z brezkonznim zaupanjem, je obrnila svojo glavo k meni in... takšnega smeha še nisem slišal!

„Ne, ne, ne morem,“ je skoro stokala in z vzdignjeno glavo se je zopet glasno zasmejala.

Oh! Da bi mi bili dali le za trenutek človeški obraz. — Stisnil sem ustnice, solze so pri tekle po mojem vročem obrazu, in ta neumni obraz je ostal v svoji strašni, nepremično neokorni hladnokrvnosti. In ko sem se odstranil, me je še dolgo glasen smeh spremljal, kakor da bi bila voda z visoke skale na kamenje tekla.

Ko smo se vračali po celi ulici raztreseni, in glasno govoreči, domov, mi je rekel tovariš:

„Imel si gorostasen uspeh! Nikoli še nisem slišal takega smeha... Stoj, kaj delaš! Zakaj trgaš masko? Bratci obnoredi je! Glejte! Tudi obleko trga! Joče se!“

pa oproščene. In o. kr. okrožno sodišče je spoznalo, da Ducar ni imel prav. Krčmarici je kazni znižalo in jo obsodilo samo na 20 K denarne kazni, dunajske device pa obsodilo zaradi psokve „vindiše bahn“ tudi na kazen 20 K in povrnitev vseh kazenskih stroškov. Tako so prišle vse ženske do svoje pravice, Ducar pa zopet do dolgega — nosa. Najzanimivejše na celi stvari je to, da je zagovornik dunajskih žensk dr. Schurbi bil tako zelo prepričan, da bode sodni dvor Ducarjevo razsodbo, da bi psokva „vindiše bahn“ ne bila žaljiva, ovrgel, da je izjavil, da celo stvar kar prepusti brez vsake besede razsodbi sodnega dvora. — Tako je pri nas.

(Zvišanje deželnih doklad.) Nemški časniki že dalj časa pripravljajo ljudstvo na potrebo zvišanja deželnih doklad in skušajo opravičiti deželno gospodarstvo. Najbolj se tukaj povdarja, da so krivi zvišanih izdatkov novi učni zavodi, kateri so se v zadnjem času ustanovili, kakor naprimer nemško učiteljske v Mariboru, nova gozdna šola v Ljubnem na Gornjem Štajarskem, razširjenje nemške gimnazije v Ptuj, ustanovitev več nemških meščanskih šol itd. Torej se morajo deželne doklade edino zaradi nemških zavodov povišati. Tukaj se vidi zopet kako Nemci s slovenskim denarjem gospodarijo. Mi jim prispevamo eno tretjino k vzdrževanju njihovih zavodov in sedaj bodemo celo davek zvišali dobili in to samo zaradi nemških šol. Ali ni to v nebo vpijoča krivica? Nele da nas Nemci politično zatirajo, tem več jim moramo biti ob enem molzna krava! Le plačaj „bindišer“ in pa molči, ne predrzni se le ne tudi zahtevati kake šole, za tebe ni denarja, denar, katerega ti plačaš, bodemo mi porabili, in če bodemo premalo imeli, boš moral pa več dati. Ne ve človek, kaj bi k taki korupciji rekel, ali bi jo breznačajnost ali hudobnost imenoval? Tu se vidi nemška „velikodušnost“ in nemška „kultura“. Mi plačujemo, plačujemo in nam se ne privoščijo niti ene meščanske šole. Pa kaj, saj vemo, da nam od Nemcev ni pričakovati ničesar, ker Nemeec ne pozna pravice proti Slovincu; pač pa se je čuditi, da take krivice narod tako mirno prenaša. Kaj je z našimi zastopniki? Bodo li oni to zaščitnico od Nemcev zopet tako mirno vzeli? Slovenska čast zahteva, da se zvišanje davkov ne dovoli poprej, dokler se tudi za nas Slovence primerno učnih zavodov ne ustanovi. In to doseči so dolžni zastopniki našega naroda, naši poslanci s kakoršnimkoli sredstvom!

(Redko prikazen) je odkril v zadnjem času nekdo v najbližji celjski okolici. Čudom smo se čudili in skoraj nismo hoteli verjeti, da je to mogoče, ali vendar je res, kajti naš poročevalec je oseba, kateri smemo popolnoma zaupati. Šel je naš mož po nekem opravku v Gaberje. Ker ga je žejalo, je stopil v gostilno, ki je še pred kratkim slovela kot narodna, in poklical polič vina. Gostilničar te nekdaš slovenske gostilne, sedaj „Zur Stadt Neugraz“ ga gleda debelo in vpraša nemški, česa želi. Odgovor: polič vina. Gostilničar: Bos gafelig? Polič vina. Bos binšen zi? In nista se mogla razumeti. Gost odide na to, ne da bi svojo žejo utolažil. Nank: Ko bi vsi Slovenci tako delali, ne bi bilo takih „redkih prikazni“ niti v Gaberjih niti v Celju!

(Slavno o. kr. okrajno glavarstvo) še enkrat najvljudnejše vprašamo, zakaj je dalo ob državni cesti skozi Gaberje nabiti ploščico, na kateri se čita, da je prepovedano po pešpoti goniti živino, voziti itd.? Čemu prepoved, ako se nihče ne ravna po nji. V sredo je nanesel slučaj, da je nekdo opozoril po državni cesti patrolirajočega orožnika na kmeta, ki je gnil živino po pešpoti, češ da naj poskrbi, da se bo ona prepoved izpolnjevala. In kaj mu je odgovoril orožnik? „Spodite ga Vi s pešpota“. Torej privatniki naj bi skrbeli zato, da se izpolnjujejo ukazi slavnega glavarstva!

(Ker bode železnica Grobelno — Rogatec) v kratkem času izročena javnemu prometu, se je bati, da bode štajarski deželni odbor oziroma zbor vsled tega okrajno ceste I. razreda Celje — Rogatec izpremenil v okrajno cesto II. razreda. Ker pa prispeva dežela k vzdrževanju okrajnih cest I. razreda znatne letne podpore, bi opustitev okrajne ceste Celje — Rogatec iz I. razreda imela za davkoplačevalce kakor tudi za javni protme

slabe posledice, se slavní okrajní zastopí: Celje, Šmarje—Jelše in Rogatec, kakor tudi občine teh okrajev pozivljajo, da vložijo prošnjo na deželni odbor štajfarski glede obranitve okrajne ceste Celje—Rogatec v I. razredu okrajnih cest.

(Veselica prostovoljne požarne brambе v Arjivasi), ki se je vršila dne 4. oktobra popoldne na vrtu gosp. M. Kavčiča v Petrovčah, uspela je jako imenitno. Ljudstva bilo je nepričakovano mnogo, tako da so bili četudi obširni prostori skoraj pretesni. Takoj na pričetku veselice začela je igrati šaljiva pošta in takoj so začele krožiti po vseh prostorih zanimive razglednice in dopisnice s prav šaljivimi dovtipi; in že s tem se je občinstvo izvrstno kratkočasilо. Kaj šele ko so začeli krepko udarjati domači tamburaši in so zapeli veseli pevci. Zvečer pa se je vžigal umetni ogenj, se vrstili govori in napitnice. Zraven pa nas je navdušilo še dobro vince in hladno pivo iz Kavčičeve kleti. Zatorej so nam vesele urice vse prehitro pretekle in se je kazalec na uri pre- naglo vrtil in nas v največjem veselju razgal- vsakega na svoj dom. Gotovo pa je storil vsak trden sklep, da enake veselice ne bode zamudil.

(Žalec) — O lhodn ca. — V torek zvečer, t. j. dne 20. t. m. se je poslavljaj od svojih tovarišev in prijateljev knjigovodja deln. pivovarne gosp. Burdych. Bil je v Žalcu obče priljubljen in čislán uradnik, odkritosrčen prijatelj in kremenit značaj, zato je bila ločitev vsem drugovom težka. Želimo mu vsi vse najboljšé na novem mestu v Ljubljani, a najljubše nam bi bilo, ko bi se vrnil kmalu nazaj. — Pri tej priliki so darovali cenj. gostje za „Dijaško kuhinjo“ v Celju 32 K, za koji znesek se izreka blagim darovalcem v inenu revnih dijakov najprisrčnejša zahvala.

(Šoštanj.) Iz „Slov. Naroda“ posnemamo, da bo de v nedeljo 25. oktobra javen ljudski shod v Šoštanju. Ker je mogoče, da mi zagradel nismo poročila dobili, ker se je pismo izgubilo, ne moremo z gotovostjo trditi, ali je ta shod, ki bo de seveda velikega pomena, že prihodnjo nedeljo ali pozneje. Če se bo de pa izvedelo, da se ta shod vrši, v tem slučaju pozivljamo k obilni udeležbi.

(Velenje.) Piše se nam sledeče: Ni še preteklo teden dni, odkar so na ljudskem shodu pri Sv. Martinu pri Velenju govorili možje katerim je probuja našega ljudstva sveto delo, in že se opazuje uspeh, katerega so napravili govorci. Preprosti kmetje, kateri se do sedaj menili, da je vse, kar je z vlado in z vladnimi organi v zvezi, neovrgljivo; izjavljajo se, da sedaj uvidijo, da je skrajni čas, otresti se jarma, kateri je slovenskemu kmetu naložen valed ljubimkanja vlade z Nemci in z nepriznано avstrijsko narodnostjo „nemčurjev“. Slišijo se glasovi, zakaj se že ni poprej tako oznanjevalo, zakaj ne dohajajo možje veččaki bolj pogosto med nas, ter nam raztolmačijo, kako se moremo obraniti na silstva. Ako se ugodni vtis, katerega so razni govorniki na kmeta napravili, vzdrži, in se na tem polju poučevanja naših kmetov, obrtnikov, itd. vztrajno nadaljuje, ter se razni shodi prirejajo, smemo upati, da bode poginil oni „bacilus nemškutaris“ in da bode nemškim pašam odklenstvo. Akoravno se nahajajo med našim ljudstvom elementi, kareri imajo neki neopravičeni vpliv na preprosto ljudstvo, in akoravno ti elementi jako z nemčursko gospodo simpatizujejo, ter delajo na to o njihovi maščevalnosti nad možmi narodnega mišljenja se maščevati, ter voditeljstvo v korporacijah kakor občinah, krajnih šolskih svetih itd. našim narodnim nasprotnikom izročiti, ne da bi pomislili, koliko celemu narodu škodujejo — se ne smemo vstrašiti napornega dela v obrambo proti takim nepoštenim izdajskim namenom. Ako slovenska inteligenca deluje na probujo naroda, dokazuje, da ima pred očmi le napredek naroda, da le deluje na obrambi proti podjarmljenju od strani nemčurjev in njih slaviteljev. Da zabranimo torej pretečo nevarnost, treba je poučnih shodov, na katerih naj se dokaže kmetu, v čem obstoje nevarnosti preteče slovenskemu narodu, in s kakimi sredstvi se zabrani ta nevarnost. Da dosežemo naš cilj, da dosežemo temeljito zavrnitev nasprotnikovih nakan, prosimo zlasti gospode govornike iz zadnjega shoda v Šmartnem pri Velenju, in druge znane spodnještajarske boritelje, naj na

odnehajo od prirejanja shodov med nami Gorjanci. Ljudstvo jim bo hvaležno sledilo.

(Krajni šolski svet v Tepanjah pri Konjicah) je v svoji seji dne 2. avgusta t. l. enoglasno sklenil, izraziti mojstru čebelarju, gosp. Jan. Jurančiču pri Sv. Andražu v Slov. goricah pisмено pohvalo, ker je izdelal čebelni paviljon, ki ga je okr. šolski svet pri njem naročil, res mojstrsko, lično in solidno iz najboljšega lesa in najpatančnejše po dunajski društveni meri. Zato najtopleje priporoča g. mojstra vsem slovenskim čebelarjem in kraj. šolskim svetom, ki si nameravajo nabaviti čebelnjake ali panje.

(Brežice.) Meseca septembra t. l. je bila na Dunaju razstava izdelkov brivcev, lasničarjev in lasuljarjev. Izmed 117 tu in inozemskih razstavnikov je bilo zastopanih le 7 lasuljarjev. Ob tej priliki je bil gospod Josip Holy, slovenski brivec, lasničar in lasuljar v Brežicah ob Savi, odlikovan z zlato kolajno zadruga dunajskih lasničarjev za svoje lepe gledališke lasulje. Gospod Holy je bil odlikovan že meseca prosinca t. l. na razstavi v Pragi z veliko bronasto kolajno, in je sedaj zastopan na razstavi na otoku Malti. — Gledališke lasulje gosp. H. lyja priporočamo našim gospodom diletantom.

(Zahvala.) Krajni šolski svet in šolsko vodstvo ljudske šole Ptujška okolica izrekata tem potom najprisrčnejše zahvalo g. Kajetanu Murkotu, trgovcu z drobnim in modnim blagom in pleteninami v Ptuj, glavni trg št. 4 za 55 klopčev razne volne, katero je blagovolil podariti ubogim deklicam imenovane šole.

Ptujška okolica, dne 17. oktobra 1903.

(Umrli) je včeraj gosp. Gabrijel Postružnik, umirovljeni učitelj v Ljutomeru.

(Ljutomer.) Za prihodnje šolsko leto 1903/4 se bodo sprejemali učenci v tukajšnjo šolo realno v torek, dne 3. novembra t. l. ob 9 uri predpopoldnevom. Zglasiti se je v šolski sobi na glavnem trgu v Ljutomeru. Vsak na novo prišedši učenec naj s seboj prinese zadnje šolsko naznanilo ali pa odhodnico dotične šole.

(Ljutomer) Za shod političnega in gospodarskega društva v Lutomeru dne 8. novembra se delajo resne priprave in utegne ta shod biti res epohalnega pomena. Ljutomerčani hočejo na vsak način slovensko meščansko šolo in so pripravljeni v tem oziru na znatne žrtve. Tudi okoliški kmetje ne odstopijo od dolgoletne zahteve, da se jim končno ustanovi kmetijska šola na Cvenu. Na shodu dne 9. novembra se bodo sešli zastopniki vseh občin ljutomerskega in ormoškega in središkega okraja, da se skupno potegnejo za podaljšanje železniške zveze Radgona — Ljutomer do Središča ali Ormoža, oziroma Ptuja. Povabljeni so drž. poslanec dr. M. Ploj, dež. posl. I. Kočevar in ravnatelj meščanske šole Lapajne iz Krškega in razni govorniki.

(Murski Sokol). Ob ustanovitvi Murskega Sokola v Ljutomeru je pokril g. dr. Grossman za društvo stroške, ki so narasli vsled ustanovne slavnosti, v znesku 70 K. Čast mu!

Štajarski deželni zbor.

(Odlomki).

17 seja dne 20. oktobra t. l.

Ob pol 12 uri otvori deželni glavar sejo ter prečita došle vloge, med drugimi predlog posl. Žičkarja in drugov glede boljše železniške zveze med Zagrebom in Z danim mostom. — Peticije se odgodiijo dotičnim odsekom.

Posl. Robič utemeljuje svoj in drugov predlog, ki meri na to, da se ljudske šole III plačilnega razreda prestavijo v II. plačilni razred.

Govori približno sledeče: „Visoka zbornica! Čeravno se uresničuje vse, kar sem svojedobno glede reguliranja učiteljskih plač navedel, čeravno se kaže, da je bojazen, kojo sem v isti debati svojedobno si dovolil izraziti, bila popolnoma upravičena in se je izkazala tekom časa utemeljena, vendar ne morem s čutom zadovoljstva začeti utemeljevati svojega predloga! Kako naj tudi z zadovoljstvom utemeljujem predlog, katerega posledica bo, čeravno ne hudo, a vendar precejšnje obteženje davkoplačevalcev? In to v časih, ko gospodarsko stanje prebivalstva nikakor ni sijajno, ko se množe tožbe prebivalstva

na deželi in v mestih, kmetov in obrtnikov od dne do dne, tožbe o velikih izdatkih, ki so zadnji dobi silno narastli. In vendar smatram kot svojo dolžnost, podati predlog, ki meri na to, da se odpravi III. plačilni razred. Sedanje razmere ljudskih šol na deželi, namreč onih, ki so v III. plačilnem razredu, so nevzdržljive, o napredku ljudskega šolstva, o naravnem njegovem razvoju sploh ne more biti govora. Nasprotno, že leta in leta sem opazujemo na polju ljudskega šolstva znatno nazadovanje. In vzrok temu tiči v pomanjkanju moških učiteljskih sil. V svojem tozadevnem govoru leta 1899. povodom debate o novem zakonu glede učiteljskih plač sem opomnil, da boče vkljub temu zakonu na deželi vedno več učiteljskih sil primanjvalo, in da ta novi zakon nikakor ne bo v prospeh ljudskega šolstva. Žal, gospoda moja, imel sem prav. Pri izdelovanju zakona o učiteljskih plačah so se storili veliki pogoški. Niti od daleč mi ne pride na misel, komurkoli, ki ima govoriti v visoki zbornici, kaj očitati. Toda, gospoda moja, neopravičljivo je za deželno šolsko oblast, da ni dvignila pred vsotaritvijo tega zakona svojega svarilnega glasu. Neopravičljivo je, da ista oblast ne samo ni svarila, ampak je celo v dotičnem odseku gospode potrdila v namenu, iti na to napačno pot. To se je zgodilo s tem, da se je izrazil neki član deželnega šolskega sveta: Na podlagi tega zakona se Štajarska učiteljev niti ubraniti ne bo mogla! (Klici: Čujte!)

Celi sistem je bil od začetka ponesrečen, napačen, in ekselencna gospod dež. namestnik je sam to v dotični debati prav dobro omenil. Žal, da ni svojih vladnih organov seznanil s svojimi nazori in jih ni vodil pri izdelovanju zakona o učiteljskih plačah. Pa recimo, da je ta zakon na pravi podlagi. Potem mi je na vsak način nerazumljivo, kako da se je moglo v III. plačilnem razredu osnovno plačo potisniti pod eksistenčni minimum, medtem ko je znašal slednji po zakonu od 3. maja 1874 za definitivnega učitelja v 3. plačilnem razredu 600 gld. In po četrt. stoletju se je znižal isti minimum na 500 gld. Na mlajše učiteljstvo se pri izdelovanju novega zakona ni oziralo prav nič. Po zakonu od 3. majnika 1874 je imel definitivni učitelj v prvih 5 letih 600 gld., po preteku 5 let 600 gld. Torej je za 10 let na slabšem. (Klici: Pa je pozneje boljše!) Gospoda moja, ali vpraša mladi učitelj: Koliko plače bom imel čez 30 let? Ne, on vpraša; koliko bom imel prihodnje leto? Ta opomba je bila torej neumestna. Pri takšnih razmerah učiteljskih plač lahko gospodje osnujejo 10 učiteljišč na Štajarskem, in vendar vse skupaj ne bo imelo uspeha.

Pa ugovarja mi morda kdo: Saj bi bili to storili, saj bi ne bili znižali življenjskega minimuma, ne nastavili tako majhnih osnovnih plač, s oziranjem smo se morali na deželne finance. Tudi v tem oziru sem svojedobno izrazil upravičeno mnenje, da večje obteženje davkoplačevalcev absolutno ni bilo potrebno; bilo bi samo trebalo dati mlajšim učiteljem več, potreba pa ni bila, v višjih plačilnih stopnjah iti tako visoko. Dejstvo je (in lahko poslužim s podatki), da so dobili starejši učitelji, ko se je novi zakon uveljavil, po 400, 500 do 600 gld. naenkrat več plače. Ali pa je kateri starejših učiteljev res pričakoval, da bo dobil za toliko večjo plačo? Tako visoko iti ni bilo potrebno niti s plačo niti s penzijo. Danes je seveda prepozno, sedaj ne morete nikomur nič več odvzeti.

Gospoda moja, posled ce teh napak niso izostale. V istem letu še, ko se je uveljavil novi zakon, je šlo nešteto absolviranih učiteljskih kandidatov z zrelostnim spričevalom v žepu k pošti, železnici in drugam. In isto se godi leto za letom, in bi se godilo v še veliko večji meri, ko bi ne bila n. pr. pri pošti za eno leto vrata zaprta.

Toda pride kdo in mi pravi: si moramo pač pomagati z učiteljicami. Gospoda moja nisem nasprotnik učiteljic, imani veliko spoštovanje pred njihovim delovanjem, toda — učiteljica mora biti na svojem mestu. Sicer pa tudi zakon določuje v tem oziru, da je delokrog učiteljice začrtana določna meja, ker smejo učiteljice samo do 4. razreda. Naša deželna šolska oblast se pa seveda ne briga za ta zakon in tako se more g-

čiti, da je na šestrazrednici pri Sv. Marjeti poleg Ptujca pet učiteljic poleg nadučitelja.

Omenil sem že, da z veseljem priznavam delovanje učiteljic in to osobito v mestih in v trgih. Ako je učiteljica iz meščanske hiše, pozna veselje in žalost življenja, pozna skrbi in trude, in njeno delovanje bo med deco iz meščanskih hiš blagotono. Toda, gospoda moja, predstavite to učiteljico na deželo; čuti se nesrečno, nima veselja živeti v teh razmerah, tudi starši učencev čutijo njeno nezadovoljnost, in kolikrat se zgodi, da se ravno iz teh vzrokov čuje klic: Le ne učiteljice! — Naravno, da bo učiteljica, ki je iz kmetijske hiše, imela več veselja s kmetijskimi otroci, ker pozna razmere. Toda koliko učiteljic je, ki so iz kmetijskih hiš?

Ta točka novega zakona torej, po kateri znaša osnovna plača definitivnega učitelja 500 gl. je tako ponesrečena, da se za dolgo ne more vzdržati. Zato prošim visoko zbornico, da moj predlog temeljito pretrse in ga sprejme, formalno pa želim, da se isti izroči združenemu naučnemu in finančnemu odseku.

Temu govoru vlega zagovornika ljudsko-šolskega učiteljstva je sledilo dolgo odobravanje in njegov formalni predlog je bil sprejet.

Nato so sledila razna poročila deželnega odbora ter posebnega odbora za občinske zadeve, koja pa za Slovence nimajo nobene važnosti.

Slede predlogi:

Posl. Zedlacher in dr. stavijo predlog, da se ustanovi deželna zavarovalnica za živino.

Posl. Brandl in dr. stavijo predlog, naj se končno uveljavi zakon o ribarstvu.

Posl. Rokitski stav. predlog, naj se končno ustanovi deželna zavarovalnica zoper točo, isti in dr. predlog, naj se ustvari kmetijska rentna posestva.

Društveno gibanje

(Društvo „Gospodar“ v Petrovčah) bo imelo prihodnjo nedeljo, dne 25. oktobra t. l., ob 3. uri popoldne svoj IV. občni zbor v gostilni g. Franca Jelovška v Petrovčah. Med navadnimi točkami sporeda bo posebej zanimiv govor deželnega potovalnega učitelja g. Martina Jelovška o živinoreji. Za prijetno zabavo bodo skrbeli društveni tamburaši in pevci, za dobro postrežbo pa gostilničar g. Fr. Jelovšek. Prijatelji društva od blizu in daleč udeležite se zborovanja v prav obilnem številu.

(Bralno društvo Frankolovo) zopet priredi na občno željo v nedeljo, dne 25. t. m., ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju gledališko predstavo: 1. „Egiptovski Jožef“, svetopisemska igra v 5 dejanjih. 2. „Skrb in Smrt“, legenda v 2. dejanjih. Med posameznimi dejanji svira godba. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno odbor.

(Zborovanje „Bralnega društva“ v Pišecah) se vrši v nedeljo, na vseh Svetnikov dan, t. j. 1. listopada t. l., po rani sv. maši ob pol 9. uri predpoldne v tukajšnjem šolskem poslopju v Pišecah. Dnevni red: Razni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi predsedništvo.

(Akad. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu) priredi v soboto, dne 24. oktobra t. l., ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih svoj 1. redni občni zbor. Slovanski gosti dobro došli! Odbor.

(Odbor akad. društva „Slovenije“) za zimski tečaj 1903/04: Predsednik: cand. iur. Bogumil Vošnjak, podpredsednik: tehnik Milan Lenarčič, tajnik: modr. M. Dolenc, blagajnik: Fr. Povšič, knjižničar: modr. R. Molč, arhivar: modr. A. Sodnik, gospodar: modr. M. Stibler, namestnika: modr. J. Breznik in agr. A. Podgornik, pregledniki: modr. Fr. Mihalič, cand. iur. G. Žerjav in modr. J. Vesenjak.

Dopisi.

Iz Konjic. (Seidler, nadučitelj nemške šole v Konjicah.) S tem možem se je že bavila „Domovina“. To je namreč nemčur v pravem pomenu besede: rodila ga je slovenska mati, šel je študirat na učiteljske, ker ga je podpiral in mu omogočil študije še sedaj živeči slovenski profesor, bil je kot učiteljski navdušen Slovenec, a sedaj preganja v zahvalo za to, da ga

je mož, kateri je kot izbrazen Slovenec ostal zvest svojemu narodu, ves čas njegovih študij podpiral, z besnostjo vsakega izobraženega Slovenca, kateri ima toliko značaja, da ne zataji svojega naroda. — Seidler je največji prijatelj Sutterja, gostilničarja pri „solncu“, kateri živi izključno od slovenskih kmetov, kajti tiste četrtinke vina, katere spiije tam Seidler, mu menda niti enkrat na teden ne bi dopustile se do sitega najesti. In vendar je ta mož, kateri se da kakor dveletni otrok od Seidlerja voditi, kateri nima nobene samostojnosti, kateri kakor papiga ponavlja ono, kar mu z veliko težavo ubije Seidler v glavo, najhujše deloval in še deluje proti gostilni v „Narodnem domu“. Pa to še ni dovolj. Na povelje Seidlerja je dvema izobraženima Slovincema, katera sta hodila k njemu na hrano, dal razumeti, da njima ne mara več dajati hrane. Ako vam, Sutter, slovenski denar ne ugaja, povejte tudi slovenskim kmetom, kateri v tako velikem številu k vam zahajajo, da jim ne marate ničesar dati! Jezite se zelo vi, Sutter z Seidlerjem vred, nad gostilno v „Narodnem domu“, pa svetujemo vam, ohladite si vašo jezo, ker gostilna v „Narodnem domu“ bo uspevala, naj se že jezite, kolikor se hočete, a ljudstvo bo tekom časa spoznalo svoje prijatelje in prišel bo čas, ko se vam bodo sline cedile po vsakem slovenskem gostu, katere sedaj na najvišje povelje vašega „nadmarkerja“ Seidlerja odganjate. Pri tej priliki pa moramo odločno bičati one Slovence, kateri so odborniki vseh narodnih društev v Konjicah, kateri pa vedno zahajajo v gostilno najhujšega nasprotnika vsega, kar je slovensko, kateri tam sede v družbi najlutejšega slovenožrca Seidlerja, kateri je že marsikatega Slovenca na podlagi neresničnih podatkov skušal spraviti iz Konjic in, ako se to ne bo nehalo, bomo prihodnjič iste Slovence s polnim imenom občinstvu predstavili.

Ptujška gora. — Nekoliko v odgovor. — Z ljudmi, ki so okoli „Štajarca“ in „Ptujčanke“, glasil g. J. Orniga v Ptuj, je težko resno razpravljati. Znano je vsemu spodnještajarskemu svetu, kako so postopali s Kalchbergom, katerega so najprej nahujkali, da je robnel in besnel proti Slovincem ter jih na najpodlejši način osebno napadal. Ko se jim je Kalchberg zameril, so ga odpodili in g. Orng ga je tožil radi žaljenja časti. Kalchberg je bil obsojen na 4 tedne zapora, za kar se ima svojemu prejšnjemu „dobrotniku“ J. Ornigu zahvaliti.

Manj znano je, kako so odpodili prejšnjega urednika „Štajarca“, Ivana Križmana, ki je istotako strupeno napadal Slovence kakor Kalchberg. Ko se jim je zameril, ga sicer niso postavili pred sodnijo, pač pa so ga položili na „zrak“, sedaj je mož brez kruha in moleduje pri Slovincih, katerim se hoče prikupiti s tem, da bi osnovali list proti „Štajarcu“, katerega bi on, Križman, izdal ter Orniga napadal.

Merodajni gospodje v Celju in v Ptuj so preznačajni, da bi se poslužili teh sredstev. V tretje gre rado. Upajmo, da bo g. J. Drevenšek doživel iste izkušnje kakor njegova prednika, Kalchberg in Križman.

Poročilo „Štajarca“ o shodu na Ptujski gori je skrajno perfidno in lažljivo. Dr. Brumen je govoril blizu celo uro ter primerjal slučaj Grossman in Bratuša. Stvarno mu nihče ni oporekal; pri razpravljanju o Bratuševi zadevi se ni oziral na to, kar „Narod“ piše, ampak je izrečno izjavil, da se opira na to, kar je „Štajarc“ o tej zadevi v predzadnji številki pisal, ter pristavil, da to stori radi tega, ker se mu dozdeva, da je „Štajarčev“ dopisnik imel na razpolago sodniški akt ali da je bil od uradne strani informiran.

Zakaj pa „gospodje“ od „Štajarčeve“ stranke niso stavili predloga za protiposkus pri glasovanju, zakaj niso predlagali drugih resolucij? To naj g. Drevenšek, ki se ni upal na shod priti, razjasni.

Dokler je bil komisar navzoč, čuli so se vmeskloti proti cročnikom in proti sodniji. Teh seveda „Štajarčev“ poročevalec ni slišal ali slišati hotel, ker zagovarja krivično in nepostavno postopanje proti Bratuši. To se razvidi iz „Štajarčevega“ listka z naslovom: „K smrti obsojen in zopet oproščen“. V tem spisu zavija „Štajarc“

še sedaj, ko je Bratuša oproščen, resnico na škodo temu samemu in njegovi ženi. Tako je pisala tudi „Marburgerca“ v številki z dne 6. oktobra 1903, da, če Bratuša ni svoje hčerke umoril, umoril je drago dekle. Ta članek se je pri shodu prebral in zbudil veliko ogorčenje; toda vse to „Štajarc“ previdno zamolči.

„Štajarčevi“ pripadniki so bili žganjarji prve vrste, kateri se trumoma zbirajo vsak dan v obeh žganjarijah M. Straschilla, svaka Ornigovega. Ta Maks Straschill na Bregu ima dve žganjarji v korist in osrečevanje „Štajarčevih“ pripadnikov. Na tako osrečevanje slovenskega „kmeta“ smeta J. Ornig in M. Straschill ponosna biti. Tega jma nihče ne zavida.

Edini izmed nasprotnikov, ki ima lastni razum brez duhtečega „šnopsa“, bil je J. Vindiš z Brega. Ta je dr. Brumenu po sklenjenem shodu na vprašanje, zakaj se ni k besedi oglašil, rekel, da sploh proti govoru poročevalca ni bilo ničesar ugovarjati. Kako blazno „Štajarc“ o slučaju Bratuša piše in javnost slepari, sledi iz številke z dne 18. oktobra 1903. Trdi se namreč, da ostane Franc Bratuša v preiskovalnem zaporu radi obrekovanja svoje žene, obenem pa tudi „Štajarc“ priznava, da zakonska Bratuša nista pri zdravi pameti.

Mar „Štajarčev“ zagovornik nemčurskih sodnikov in drž. pravdnik v Mariboru ne vé, da se slaboumni ljudje ne smejo kazensko preganjati? In državni pravdnik ter okrožno sodišče v Mariboru trpita, da se na tak način „opravičuje“ postopanje preiskovalnih sodnikov, dr. Duchatscha, dr. Torriglerja in vit. Neupauerja?

Kako je bilo mogoče, da je Franc Bratuša obstal umor hčere, ki še danes živi, vemo vsi iz uvodnega članka ljubljanskega „Slovenca“ z dne 14. oktobra 1903. Toda ta članek se pri nas tiskati ne sme, ker bi živce g. dr. Nemanica v Mariboru preveč razburil. Ta članek bi morali naši državni poslanci imunizirati.

Vsak, ki z govorom dr. Brumna, kateremu se je večkrat burno pritrdjevalo, ne simpatizuje, je v istini divjak, človekožrco, ki naj bi pobral šila in kopita, ter jo odkuril v črno Afriko — k svojim bratom, ki človeško meso žro. Tja spada posebej tudi „Štajarc“, njegov šefurednik in vsi „šnopsarji“ iz Straschillovih, Kaiserjevih, Hutterjevih in drugih žganjarij. Prokletstvo ptujškega okraja so te žganjarije, ki okoliške kmete poživnjujejo.

Toda g. Orng kot mestni župan ptujski trpi vse te žganjarije v mestu in se da v „Štajarcu“ kaditi kot edini dobitnik in osrečevalec spodnještajarskega kmeta. Ubogo ljudstvo, ki takih osrečevalcev ne zapodi, nego jim še nosi težko prisluženi denar. Ubogo ljudstvo! K.

Narodno-gospodarske novice.

Jabolčnik in hruškovec.

(Piše Iv. Vuk.)

V onih letih, ko obrodi sadno drevje, na pravilja skrben gospodar iz preoblega sadja domačo pijačo, ki pa se da tudi dobro prodati. S svežim sadjem je sicer najboljšje povišati dohodke svojega gospodarstva, a čestokrat se pripeti, da ni dovolj kupcev, za zimo pa se tudi ne da vse posušiti in shraniti. Da se tej zadregi odpomore, napravljamo iz sadja prijetno, zdravo pijačo, ki je vinskega okusa. In če je ta pijača pravilno pripravljena, presega daleko kakovost slabega vina. Vendar se žalibog, še pri nas vse premalo pazi in skrbi za napravo dobrega sadjeveca. Sicer se je že nekoliko obrnilo na bolje, vendar še vse premalo. Ni pa tudi vse eno, kako sadje se naj vzame za prirejanje sadjeveca. Sadje, katero zgođaj dozori, ne da stalne pijače. Zgođaj dozorelo sadje se lahko posuši ali še bolje proda, ker za napravo mošta ima premalo kisline in čreslovine. Za sadjevec naj se vzame le tako sadje, katero ima dovolj čreslovine in kisline, ker tak mošt je stalen. Zato pa je najboljšje sadje, ki jeseni dozori. To pa še zategadel, ker to ni predrago in da dober, ob stoječi sadjevec. Sadje pa ki šele dozori po zimi, da sicer tudi dober mošt, a to bi bila velika potrata. Tako sadje je najdražje in se najlažje

proda. Če smo pa vendarle primorani iz sladkega sadja prirejati mošt, pa se naj pridenejo k sladkemu sadju kisa in trpka jabolka ali hruške. Mešanica raznih vrst sadja da najboljši sadjevec. Dobro je tudi, če se stolče k drugemu sadju eno tretjino lesnik ali pa tudi hrušek, ki imajo mnogo črsovine in kisline ter mnogo drugih dobrih snovi v sebi, katere povišajo dobroto sadjevca. Med jabolki dajo najboljši jabolčnik, vrste z vinskisklim okusom, kakor rajnete vseh vrst, mašanke itd., med bruskami pa vse moštne hruške v prvi vrsti vsem dobro znana tepka. Pa tudi zimke dajo izvrstno pijačo, ki se kot mošt skoraj nič ne razločuje od vinskega mošta. Nekateri nespametni gospodarji, katerim ni mar za dobro pijačo, zmešajo navadno vinski mošt z zimkovim, češ da bo več. In potem pa tarnajo, da noče nihče vina kupiti. Seveda, kdo bo pa kupoval bruskovce za pravo grozdno vino. In če se jim tudi ta goljufija parkrat posreči, pa se pozneje hujše maščuje.

Zapomnimo si pa, da sadje ne sme biti prezrelo. Prezrelo sadje da težko se čističi sadjevec in tudi ne bo dolgo obstal. Pa tudi napol zrelo sadje ni dobro. Tak sad ima preveč kisline in torej ne da dobre pijače. Škoduje se pa tudi drevju, ker se poklati preveč mladik, ki bi pri hodnje leto rodile. Vzrok je znan vsakomu, ker na pol zrelo sadje se drži močnejše, kakor zrelo. Iz tega sledi, da se mora vzeti sadje, ko je normalno dozorelo. Sadje, ki je vzeto od zgodnjega drevja, se mora takoj stisniti. Ono sadje, ki pa se vzame trdo z drevesa, je treba nekaj časa pustiti (8—14 dni), da doseže zrelost, katero imenujemo „ležavno zrelost sadja“. V sled tega ležanja se razvije v sadu povoljna množina sladkorja in prijeten duh, „aroma“ imenovan, ki zelo ugodno vpliva na razvoj sadjevca. Omenim še naj, da se iz drobnega in srednjevelikega sadja dobi boljši in stanovitnejši sadjevec, kakor iz velikega in debelega. To pa zato, ker je pri drobnem v celoti več lupin in pešek, kakor pri debelem; lupine in peške imajo v sebi same take snovi, ki mošt čistijo in ga store trpežnega.

Predno gremo mečkat sadje, moramo ga lepo prebrati. Vso nesnažno in gnilo sadje od straniti, ali pa izrezati tam, kjer se ni celo gnilo. Potem se naj vse sadje z vodo poliva ali v kadih umije. Sploh stroga snažnost naj vlada pri tem. To pa ne samo zato, da bi se nam pozneje morda ne pokvarilo ali kaj, ampak tudi zato, da je snažna pijača. Kdo bo pa pil mešanico od blata, gnilobe in kdove od česa še. Vsakemu Sloveku se mora gabit kaj enakega. Najboljše bi se seveda bilo, da bi imeli za mečkanje take mašine in bi ne hodili z nogami po drozgi. Isto velja seveda tudi pri prešanju grozdja. Morebiti si dotičnik že par mesecev ni umil nog. Ko gre mečkat grozdje ali tolč sadje, si jih nekoliko splakne. Ostalo omije in izje že mošt. No, potem pa mi drugi tako brozgo pijemo. Ker nimamo takih strojev, pa si vsaj do dobrega omijmo noge. Kdor si pa lahko kupi stroje, so sicer precej dragi, pa si naj naroči. Najbolje bi bilo, da si kupijo trije ali štirje skupaj. Zmečkano sadje je dobro pustiti kakih 12—24 ur, ker se da potem lažje stisniti. Vendar mora drozga biti v sodih, da ne pride preveč z zraku v dotiko, kar bi lahko povzročilo cikanje. Da dobimo štrtinjak sadjevca moramo imeti okrog 9—10 stotov sadja.

Druge slovenske novice

(Shod vseh slovenskih odvetnikov) se bode vršil v Ljubljani to nedeljo dne 25. oktobra v dvorani mestnega občinskega sveta ob 10. pri dopoldne. Kakor se nam poroča, se je že na prvem shodu vseh slovenskih odvetnikov, ki se je vršil v Ljubljani leta 1898 v prilogi jezikovne enakopravnosti pred višjo dež. sodnijo v Gradcu, sprožila misel ustvariti organizacijo slovenskih odvetnikov v skupno zvezo, ki bi imela namen varovati stanovske in narodne težnje slovenskih odvetnikov pred vedno množični se napadi. Razmere se od tistega časa niso izboljšale ter so se najprvo začele na Štajarskem obračati odvidno na slabše. Najnovejši dogodki pa, ki nam prihajajo dan za dnem iz Koroškega, kažejo, da se hoče tu slovenskim odvetnikom zapikati

pravica eksistence in da se tam slovenščina na ravnost meče pred prag justice. Shod slovenskih odvetnikov bode torej brez dvoma jako umestna manifestacija proti tam razmeram in želeji je, da se na njem pokaže solidarnost vsega slovenskega odvetništva proti agresivnim namenom naših nasprotnikov in vlade. Pripravljalnemu odboru stoji na čelu gosp. dr. Karol Triller, odvetnik v Ljubljani, kateri daje tudi vsa potrebna pojasnila. — Vspored je sledeči: 1. Nagovor odboroškega načelnika dr. Karola Trillerja. 2. Poročilo o ustanovitvi zveze slovenskih odvetnikov, referira dr. Valentin Krisper. 3. Poročilo o štajarskih justičnih razmerah, referira dr. Jurij Hrašovec. 4. Poročilo o koroških justičnih razmerah, referira dr. Ferdinand Müller. 5. Poročilo o primorskih justičnih razmerah, referira dr. Otakar Rybač. 6. Eventualija.

(Slovenski odvetniški shod v Ljubljani.) Na čast udeležencem odvetniškega shoda priredi v imenu stolnega mesta Ljubljane gosp. župan Ivan Hribar v hotelu „pri Slonu“ slavnosten banket. Dramatično društvo je ukrenilo, da se priredi ta večer velika Verdijeva opera „Otello“. Vnanjim gostom bode torej dana prijetna prilika prepričati se tudi o velikem napredku slovenskega gledališča.

(Ljubljanski občinski svet) je na predlog dr. Tavčarja sprejel resolucijo, v kateri se zahteva enakopravnost koroških Slovencev z njihovimi nemškimi sodeželani pred sodišči. Resolucija se izroči deželni vladi, da jo predloži ministrskemu predsedniku.

(Valvazorjev spomenik v Ljubljani.) Ljubljanski mestni svet je dovolil vladi, da postavi slavnemu kranjskemu zgodovinarju Valvazorju spomenik pred deželnim muzejem v Ljubljani.

(Profesor vabi dijake v kazino.) Profesor Jancker na drugi državni gimnaziji v Ljubljani ima pač čudne nazore o disciplinarnem redu, ki strogo prepoveduje dijakom udeležbo pri društvenih sestankih. Pred kratkim je namreč pozivljaj slovenske dijake, da naj se udeležujejo sestankov nemškega „Alpenvereina“ v ljubljanski kazini. Kaj bi se zgodilo s slovenskim profesorjem, ki bi v šoli agitiral za slovensko planinsko društvo? Kmalu bi romal kam tja gori na Gornje Avstrijsko ali pa celo v Bukovino, Nemec pa seveda sme vse.

(Odlikovanje.) Poveljnik v Ljubljani garnizije pešpolka št. 27, Štefan Vučetič, je bil pridružen v službovanje belgijskemu kralju Leopoldu, ki je imejitelj 27. polka, za časa njegovega bivanja na Dunaju. Polkovnik je bil odlikovan z velikim častniškim križem Leopoldovega reda.

(Iz posredovalnega oddelka slovenskega trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani.) Proste službe: 1. kontorist stenograf; 2. pomočnik mešane, 1. pomočnika manufakturne, 1. pomočnika spekerijske, 1. pomočnika galanterijske stroke in dva vajenca. — Službe iščejo: 4. kontoristi ozir. kontoristinje; 3. pomočniki manufakturne, 9. pomočnikov mešane, 4. pomočniki spekerijske, 3. pomočniki želez. ali spekerijske stroke, 1. blagajničarka in 1. vajenec.

(Nesreča na kranjskem kolodvoru.) Prošlo nedeljo sta na kolodvoru državne železnice trčila dva tovorna vlaka drug ob drugega. Razbilo se je veliko voz in tudi oba stroja sta bila hudo poškodovana. Oba strojevodja sta bila težko ranjena, ravnotako tudi kurjača. Promet je bil za nekaj časa obustavljen, potniki so morali prestopati. To je bila prva nesreča na gorenjski železnici, odkar obstoji ta železnica.

(Bohinjska železnica) bo gotovo najcenejša železnica v celi Avstriji, kajti tako po ceni pač še nikjer ni plačala vlada sveta, po katerem teče železnica, kakor ravno na Gorenjskem. Kmetje se pritožujejo, da ne dobe za svoj svet niti četrtine prave vrednosti. Tako je imel neki kmet po 6 kron za kvadratni sežanj svojega travnika na ponudbo, vlada mu ga pa hoče plačati po 1 K 80 v. To je res pravo odiranje uboga kmetovalca. Poklicani činitelji naj bi se odločno zavzeli za to zadevo, kajti sicer bo imel ubogi kmet vse kaj drugega, kakor korist od nove železnice.

(Enakopravnost pred koroškimi sodišči.) Visoko presega pač še celo našega slavnega

celjskega kriminalista oni slavni sodnik v Rožniku na Koroškem, o katerem smo že imeli priliko govoriti. V neki pravdi je namreč obsodil dr. Brejca na plačilo tožnih stroškov v znesku 74 K 10 v, ker je zastopal zadevo v slovenskem jeziku, katerega slavni sodnik ni „zmožen“. Pa naj še kdo reče, da niso v Avstriji vsi jeziki enakopravni.

Politični pregled.

(V češkem državnem zboru) nadaljujejo Nemci z obstrukcijo. Oba rektorja praških vseučilišč sta predložila zbornici predlogi glede razširjenja vseučiliških prostorov kateri v sedanji velikosti in ureditvi nikakor ne odговarjajo modernim zahtevam. — Češke stranke so imele skupno posvetovanje, pri katerem se je sklenilo, da ne ugođe nemškimi zahtevam. Obstrukcija se bo torej nadaljevala. Najbrž bo vsled tega deželni zbor v kratkem zaključen.

(Ogrska kriza.) Vsa prizadevanja, da bi se sklonilo vladarja na sprejem „narodnih“ vojaških zahtev, so bila dosedaj brezuspešna. Glavno ulogo posredovalca še vedno igra dosedanji finančni minister Lukasz Nameravali so sklicati državni zbor k izrednemu zasedanju, ali Košut sam se je odločno upri in tako ni bilo mogoče dobiti dovolj poslanskih podpisov za sklicanje. Demonstracije, pred Košutovim spomenikom v Segedinu se še vedno nadaljujejo. Madžari so pri svojih vojaških zahtevah pozabili, da je tudi drugih narodnosti v ogrski državni zvezi. Hrvatje smejo z isto pravico kakor Madžari madžarski zahtevati za svoje vojaštvo hrvatski poveljni jezik. Zato vlada tudi na Hrvatskem veliko ogorčenje proti hrvatskemu poslancu Josipoviću, ki v odseku devetorice ni označil hrvatskih zahtev. Rumunski prvaki so tudi sklenili podati izjavo proti madžarskim vojaškim zahtevam.

(Srbija.) Polkovnik Aleksander Mašin, svak umorjene kraljice Drage, ki je prvi streljal nanjo, je imenovan članom najvišjega vojaškega sveta. V pred kratkim izvoljenem državnem svetu je sedaj 10 radikalcev, 3 liberalci in 3 naprednjaki.

(Vstaja na Balkanu) vsled prihajajoče zime ponehuje. Med Bolgarsko in Turčijo se je končno vendarle doseglo sporazumljenje. Obe bođete začeli odpuščati mobilizovane čete in sicer Turčija po dvakrat toliko kakor Bolgarska, ker je prva mobilizovala v veliko višjem številu svoje čete, kakor pa Bolgarska. Sicer pa vstahi nikakor še ne mirujejo. Veliko skrb vzbuja turški vladi vstaneke srbskega prebivalstva ob črnogorski in srbski meji, ki se brani plačevati davek. Poldrug tisoč se jih je oborožilo in prestopilo k vstašem. V Monastiru sedaj deluje hitra sodba. V zadnjem času so obsodili nad 120 obtožencev na izgon v Malo Azijo.

(Italijansko ministrtvo) je na izrecno zahtevo kralja Viktora Emanuela podalo ostavko. Mesto dosedanjega ministrskega predsednika Zanardellija prevzame najbrž Giolitti.

(Papeževim tajnikom), naslednikom kardinala Rampolle je imenovan monsignor Merry del Val, ki je bil dosedaj začasni tajnik. Merry del Val je še mlad, šteje komaj 38 let, gojenec in učenec kardinala Rampolle, in je bil svoj čas predlagan za nuncija na dunajskem dvoru, proti čemur je pa avstrijska vlada protestirala. Sedaj je isti Merry del Val papežev državni tajnik, kar Avstriji gotovo ne bo prav ljubo.

(Rusija in Armenci.) Rusija se je dosedaj še vedno kazala prijatelico Armencev, ali sedaj je prišlo do resnega razpora. Armenski patrijarh je javno preklel carja in rusko vlado. Povod temu je bila konfiskacija armenskega cerkvenega premoženja za ruske šolske namene na predlog ministra Plehve. Čin armenskega patrijarha je vzbudil povsod v Rusiji veliko pozornost. Vlada bo imela dovolj opraviti, predno bo povoljno urenila to zadevo.

Književnost in umetnost.

(„Secession-album“) slovenskih in hrvatskih pesmi za mešan in moški zbor, vglasbil H. A. Vogrič, kapelnik v Sarajevu. To delo, posvečeno biskupu J. J. Strossmayerju, obsega tri obširne mešane zборе in sedem moških zborov. Radi

nedostatnega prostora bodi nam natančnejša beseda le o pesmi „Lahko noč“, ki je bila nagrajena od „Slov. pevskega društva v Ptuj“ in ki že raditega utegne zanimati v večji meri naše cenjene čitatelje. Ta pesem je deloma lepo občutena in nežna; prav lepo koprneče se glasi mesto „mirno le odpri oči.“ Tudi konec na „orgelpunktu“ f glasi se uspravajoče karakteristično: „lahko noč ljubo dekle!“ Da ta pesem vkljub naštetim vrlinam ni dovršena, kriva je napačna deklamacija, n. pr. namesto rože glavce so nagnile, glasi se rože glavce so nagnile; ali n. pr. namesto ptice v gozdu potihnile, glasi se: ptice v gozdu potihnile. Ravno tej deklamatorični hibi je tudi predpisovati, da beseda „potihnile“ pride na forte-mesto (!) dočim beseda sama zahteva piano ali pianissimo. Gospod skladatelj tudi naglašja napačno posamezne zloge, v protislovju s pesnikovo metriko. Poleg tega je še v tem oziru nekonsekventen in deklamuje v isti pesmi pri isti metriki, enkrat dekle sladko enkrat dekle sladko. Vidi se torej, da na metriko niti mislil ni! Da tudi oblika pesmi ne odgovarja strogi stalni obliki (terminus technicus „Liedform“), in lažje odpuščamo, ker si mislimo, da je skladatelj, ki si upa na dan, pač dovolj poučen o stalnih muzikalnih oblikah in da je storil to le vsled secesionističnega stremjenja. Vendar mora biti tako stremjenje povsem originalno, kar zadnja pesem „Brambovska“ gotovo ni; sestoji iz samih že tisočkrat uporabljenih fraz; sicer pa je za nerazvajeno uho lépo doneč marš in lahko izpeljiv, ki se zna priljubiti in udomačiti. — Nasprotno nahajamo v drugih skladbah mnogo tehniških težav, trilerjev, zmanjšanih septimnih in drugih zmotanih akordov in težkih prehodov, ki se v orkestru sicer lepo glasé, a izvajani od pevcev-diletantov navadno nelepo, nečisto doné in so dostikrat povod, da pevski zbor „pada“ ali „pride višje“. — Na drugi strani pa zopet pogrešamo lahkih prehodov tam, kjer jih uho že takorekoč samo zahteva. V pesmi „Sjećanje“ n. pr. se nahaja nič manj nego osemkrat desdurakord koncem posameznih kratkih odstavkov in pesem „Ljubavi“, ki nam sicer jako ugaja, sloni vseskozi na gduru, dočim bi mala modu lacija n. pr. pri „što hoću“, v ddur, to sicer lepo skladbo jako oživila. Brez takih naravnih prehodov postanejo daljše skladbe razkosane ali enolične in monotone. Sicer je mogoče, da je gospod skladatelj to napravil tako nalašč, stoječ pod vplivom južnoslovenskega „milieuja“. — Delo je okrašeno s podobo mladega skladatelja. Opravljeno je vseskozi secesionistično, note so trivoglata (!), v različnih barvah, tekst je ilustriran. Zanimivo delo priporočamo našim cenjenim čitateljem. — Dobi se pri g. skladatelju v lastni založbi. Društva, katera hočejo izvajati javno te skladbe, morajo kupiti od skladatelja vsaj eden komad „secession-albuma“.

Bratje Sokoli!

Opozarjamo še enkrat vse br. člane, da se vrši jutri v soboto ob 8. uri zvečer v čitalniški dvorani izvenreden občni zbor. Ker morate biti za spremembo pravil dve tretjini vseh članov navzočih, vas prosimo, da se istega polnoštevilno udeležite.

Odbor.

Za jesensko saditev

bode pri meni dobiti sadnih dreves od priznane najboljših sadnih vrst, kakor

KANADA raj.
KASELSKA velika raj.
BOBOVEC veliki renski in še druge.

Franc Praprotnik
nadučitelj v Mozirju.

(434)

Deček

iz dobre hiše, kateri je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole, sprejme se takoj v trgovini z manufakturnim blagom pri

F. CROBATH-u v Kranju.

Naznanilo.

Na Zidanem mostu gradila se bo prihodnje leto nova hiša. Stroški za vsa dela so proračunjeni na 25.000 K. Različna dela n. pr. zidarska, tesarska, kleparska, mizarska, kamnoseška, slikarska, itd. oddala se bodo vsaka za se podjetnikom, ali pa tudi vsa dela skupaj enemu podjetniku; prednost bo imel, kdor prevzame vse skupaj. Delo bo moralo biti dovršeno do meseca avgusta 1904.

Načrti in stroškovni prevdarek so na vpogled vsak dan pri gospodu

Francu Juvančiču v Radečah pri Zid. mostu ki daje tudi potrebna pojasnila in tudi sprejema ponudbe podjetnikov in račun.

Ne

v Ameriko!

V slovenski in hrvatski Istri, v bližini Trsta, se prodaja ali pa (433) 3-1 da v najem ob zelo ugodnih plačilnih pogojih več lepih posestev s gospodarskimi poslopi. Pojasnila je dobiti brezplačno v pisarni gosp. dr. Gregorina v Trstu, Molino piccolo 7. II.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti bolezni na maternici in modromu ter raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetaki hiši.

Naročuje se edin. in točno le pod naslovom: MESTNA LEKARNA. ZAGREB, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka. — Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	- - 4 K
3 ducati (36 „)	- - 11 „
5 ducat. (60 „)	- - 17 „
10 ducat. (120 „)	- - 32 „

Mestna lekarna

Zagreb

Markov trg št. 36.

Ustanovljena leta 1360.

(394) 10-4

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12.

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite žele. one, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelske a orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode, tehnične, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žilindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.

Na svetlo dana c. kr. kmetijska družba.

PRAATIKA

za prestopno leto

1904,

ki ima 366 dni.

J. Blasnik nasl. v Ljubljani

VELIKA

Ravnokar je izšla
v zalogi

Blankova „Velika Pratika“, ki jo izdaja c. kr. kmetijska družba, je nad pol stoletja, izhajala od svojega rojstva že čez sto let, je edino prava, starodavna „Pratika“, ki jo je mnogo let skrbno urejal rajni prvotvoritelj Slovenec, dr. Janez Blewits in v. g. župnik Blaž Potončnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno vsestveno znanje. Zato je zahtevanje vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilno!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.
„Vel. Pratika“ stane 24 v.

K sezoni!

Trgovina z železnino „MERKUR“ Peter Majdič
Celje, Stajarsko *** Podružnica v Kranju, Gorenjsko

priloga
svojo veliko za-
logo različnih
poljedelskih
strojev, kakor:
gepeljne, mlatil-
nice, čistilnice,
slamorenice,
mline in stiskal-
nice za grozdje
in sadje, vetr-
nice, brane za
njive in seno-
žeti, pluge itd.

po najnižjih cenah. (398) —24

Izjava

na vsa slavna gasilna društva in občinska
poglavarstva.

Prigodom neke moje trgovine na Stajarskem,
kjer imam že več cenj. odjemalcev, zvedel sem, da
je pred malo dnevi neki potovalec ponujal slav.
gasilnim društvom brizgalnice in drugo gasilno
orodje od moje tvrdke kot izvirne, ter na ta
način okoristil se pod našim imenom za neko
ponujeno robo.

Čast mi je na tem mestu javno izjaviti, da
naša tvrdka nima na Stajarskem, Kranjskem,
Primorskem, Dalmaciji, Hrvaškem in Slavoniji
ter Srbiji nikoga drugega, da bi jo zastopal, ka-
kor mene vdano podpisane poslovodjo podruž-
nice R. A. Smekala v Zagrebu kamor prosim da
se slavna društva v potrebi kakega naročila
obrniti izvolijo. (430) 3-2

Z odličnim spoštovanjem
za podružnico R. A. SMEKAL-a v Zagrebu
FRAN SAMSA, poslovodja.

Med. univ.
dr. Ferd. Kunej

biti zdravnik ljubljanske bol-
nice, usoja si slav. občinstvu
naznaniti, da ordinira od
današnjega dne naprej kot
okrožni zdravnik na Vrškem.
Vransko, 12. oktobra 1903.

(421) 3-3

Slovenska tvrdka!

Vincenc Čamernik

kamnoseški mojster

Celje * Nova ulica št. 11 * Celje

priloga k sezoni svojo mnogobrojno
zalogo raznovrstnih

grobnih
spomenikov

iz različnih marmorjev, granita in
syenita po konkurenčnih cenah.

Cerkvena, monumentalna in vsa v to stroko
spadajoča dela.

(412) Postrežba točna in solidna. 8-6

TRGOVINA S
steklom in porcelanom

IVAN KOVACIĆ

prej Avg. Jeloutschan

RADGONA

Dolge ulice šte. 47.

Priloga svojo veliko zalogo stekla,
porcelana in vsakovrstno v steklarsko
stroko spadajoče blago: steklenice in
posodo za gostilničarje in domačo rabo;
šipe za okna, ogledala, okvirje za po-
dobe itd.

Različni krasni pred-
meti, jako primerni za
darila.

Lepa izbira igrač za
otroke po nizki ceni.

Postrežba točna in solidna!

Steklarska dela vsake vrste
pri cerkvah in zastavnih poslopih
se izvišujejo po najnižji ceni.

(393) 5-2

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri
okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljuda prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«,
ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo
in odjemajte jo le v izvirnih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavoju 50 vinarjev.
vsečina 500 gramov.

Kathreinerjeve tovarne za
Monakovo.